

Succesvol kringloopboeren

Deel 1
BODEM

Deel 2
VOER

Deel 3
KOE

Deel 4
MEST

Deel 5
SLOT

Resultaten project Nutriëntenproject Veenweiden Rijn West

VOORWOORD

“Da’s nou een mooi lijstje met praktische tips” mail ik Barend terug. Betreffende lijst bevat namelijk maatregelen waarop de bedrijfsvoering in de agrarische sector aangepast kan worden.

In de eerste plaats dragen deze maatregelen bij aan het beter sluitend krijgen van kringlopen. Da’s mooi, want veel van die maatregelen leveren tevens een positief effect op de kwaliteit van

het water en/of de biodiversiteit. 't Allermooiste is natuurlijk dat je met die maatregelen (die jou passen) zelf ook iets opschiet.

Succes,

Mieke Vergeer

Stichting Gebiedscoördinatie Gouwe Wiericke

De stichting Gebiedscoördinatie Gouwe Wiericke is aanvrager van het project Nutriënten Veenweiden Rijn West. De begeleidingsgroep bestaat uit een afvaardiging vanuit LTO, HDSR, DLG, DAW en SGGW. Deze groep fungeert als schakel tussen het DAW en de projectgroep. De projectgroep (PPP-Agro Advies, DMS Advies en Boerenverstand) organiseert bijeenkomsten, workshops etc. Het project Nutriënten Veenweiden Rijn West is onderdeel van het DAW (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer), een groot landelijk initiatief om ontwikkelingen m.b.t. het waterbeheer in agrarisch gebied tegen het licht te houden. (zie www.agrarischwaterbeheer.nl)

Praktische tips

- De tijd voor het verbeteren van het grasland is nu aangebroken
- Het verbeteren van de bodem door middel van bekalken bij een PH onder de 5,5 in het najaar zorgt ervoor dat de aanwezige mineralen in de komende jaren beter vrij komen. Verder komt het de bodemstructuur ten goede.
- Het doorzaaien van percelen met een te laag aandeel goede grassen of een open zode kan goed in het najaar!
- Als het land niet goed berijdbaar is blijf dan in het najaar met uw machines van het land om de bodemstructuur te sparen, geduld is een schone zaak!
- Om het onkruid effectief te bestrijden is het zaak te spuiten bij een neerwaartse sapstroom (najaar), dit geeft de beste werking.
- Maak een meerjarenplan rondom onkruidbestrijding, doorzaaien en bekalken. Dit gebeurt te vaak eenmalig waardoor de kwaliteit van het grasland slechts tijdelijk verbetert!

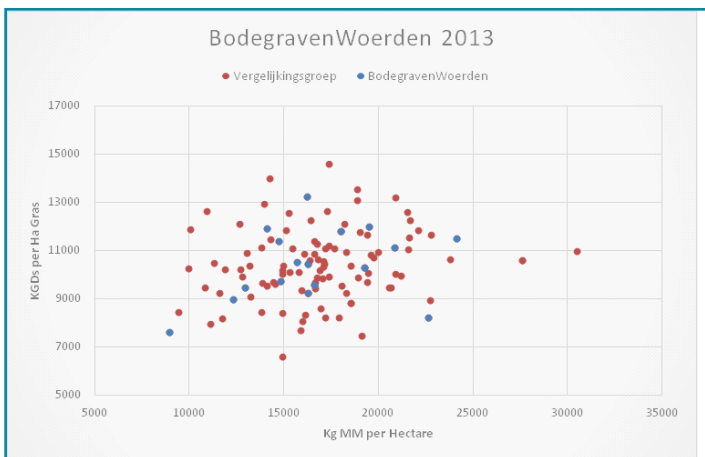
Over de cijfers Bodegraven Woerden algemeen:

In het project Duurzaam Bodem Beheer Bodegraven Woerden doen 2 studiegroepen mee. Zij hebben in 2013 de kringloopwijzer ingevuld en besproken in de bijeenkomsten. Hierbij zijn de cijfers verwerkt van 17 veehouders!

Het gemiddelde bedrijf bestaat in 2013 uit 758.400 kg meetmelk en heeft 17.151 kg meetmelk per hectare. De meetmelkproductie per koe is 8.221 kg. In 2013 hadden de 17 bedrijven gemiddeld een ureum van 24 en 5,2 stuks jongvee per 10 melkkoeien. De gemiddelde bedrijfsspecifieke benutting van stikstof is 24% en 30% van fosfaat.

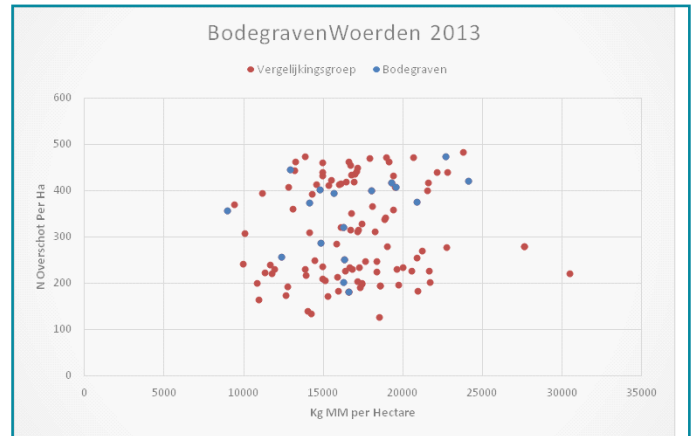
Over de cijfers Bodegraven Woerden bodem:

Hierin is een vergelijking gemaakt tussen de bedrijven uit het project Bodegraven Woerden en een vergelijkingsgroep van 120 bedrijven uit hetzelfde gebied. Deze bedrijven hebben een intensiteit van 16.827 kg meetmelk per ha. Uit de ontvangen kringloopwijzers Bodegraven Woerden van 2013 blijkt een droge stof opbrengst per ha gras van 10.588 kg. De vergelijkingsgroep heeft een berekende grasopbrengst van 10595 per hectare. De mais opbrengsten zijn in 2013 10.598 kg DS per hectare, hierbij aangetekend dat er 'slechts' 4 bedrijven zelf mais telen! In de onderstaande grafieken zijn, respectievelijk, de droge stof opbrengst (Kg DS Per Hectare), het stikstof overschot (Kg N Per Hectare) en het fosfaat overschot (Kg P2O5 Per Hectare) van grasland uitgezet tegen de Intensiteit van de bedrijven (Kg Meetmelk Per Hectare).

Grafiek 1. Kg DS/ha Bodegraven Woerden

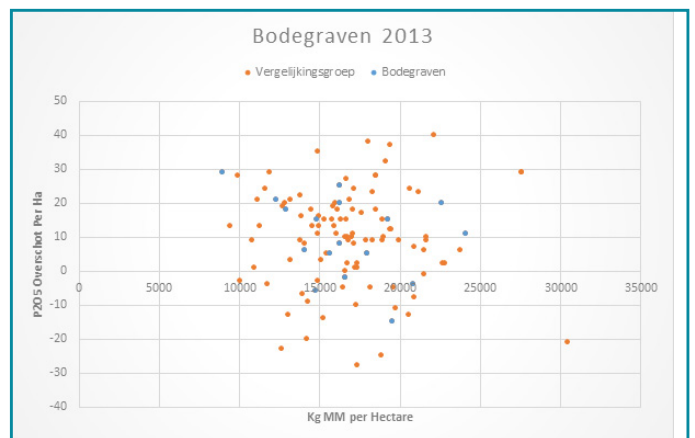
In de bovenstaande grafiek is te zien dat er een behoorlijke spreiding is qua DS opbrengst van het grasland. Dit loopt binnen het project Bodegraven Woerden uiteen van 8.000 kg DS tot 13.000 kg DS. In de vergelijkingsgroep is een grotere spreiding te zien, deze loopt van bijna 7.000 kg DS tot bijna 15.000 kg DS per hectare.

Grafiek 2. Stikstof overschot Bodegraven Woerden

In de bovenstaande grafiek is te zien dat de spreiding tussen de bedrijven van het project Bodegraven Woerden loopt van ongeveer 200 tot bijna 500 kg stikstof per hectare. De vergelijkingsgroep heeft een nog iets grotere spreiding, daarvan zijn een aantal bedrijven in staat het stikstof overschot onder de 200 kg per hectare te houden.

Het berekende stikstof overschot komt in 2013 uit op gemiddeld 283 kg per hectare, bij de vergelijkingsgroep is dit 278 kg stikstof overschot. Verder zijn de vanuit de kringloopwijzers de gemiddelde percentages eigen VEM, eiwit en fosfaat wat geoogst is bekend. Voor eiwit is dit percentage uit eigen ruwvoer 62% in 2013. Voor fosfaat 57% in 2013, en 55 % voor VEM. De berekende fosfaat onttrekking (de BEP), is in 2013 80 kg ten op zichte van de forfaitaire norm van 92 kg.

Grafiek 3. Fosfaat overschot Bodegraven Woerden

In de bovenstaande grafiek is te zien dat de spreiding tussen de bedrijven van het project Bodegraven Woerden loopt van -18 tot 30 kg fosfaat per hectare. De vergelijkingsgroep heeft een kleinere spreiding, deze loopt van -30 tot 40 kg fosfaat per hectare. Het berekende fosfaat overschot komt in 2013 uit op

gemiddeld 7 kg per hectare, bij de vergelijkingsgroep is dit 8 kg stikstof overschot.

Concluderend wijken de 17 bedrijven gemiddeld niet veel af van de vergelijkingsgroep, hierbij aangetekend dat de cijfers van 2013 een 0-meting zijn waaruit de maatregelen die de kringloop verbeteren zijn opgesteld.

Reflectie op Kringloopcijfers

door Barend Meerkerk, PPP-Agro Advies

Nu we alle kringloopcijfers op een rij hebben staan, valt in ieder geval één ding op; de grote spreiding in de uitkomsten bij vrijwel elk (ken)getal wat je maar neemt. En waar de één goed is in het realiseren van een scherpe veebalans, heeft een ander juist weer een prima bodemoverschot.

Als begeleider kijk je daar al niet vreemd meer van op, vanuit je ervaring weet je dat in de eerste jaren dat mensen met een nieuw onderwerp aan de slag gaat de spreiding erg groot is, en na verloop van tijd kleiner wordt. De kennismaking met kringlooplandbouw is nu geweest. Het is nu tijd om de verschillen te verklaren, en door het gericht nemen van maatregelen vooral de minder goede uitkomsten in de kringlopen te verbeteren, en de goede resultaten vast te houden of nog te verbeteren. Met name bij de bemesting en ruwvoerteelt is er nog veel te winnen, zowel in efficiëntieverbetering als ook in saldo.

Lastig bij het verbeteren is dat in een kringloop ook alles weer in elkaar grijpt. Als je op de ene plek iets aanpakt, heeft dat effect op de volgende schakel(s) in de kringloop. Pas als dat verband begrepen en ingezien wordt, merken we dat de resultaten echt gaan verbeteren. Dus: verdiep u in de Kringloop en **“Ga Spitten naar antwoorden!”**

WORKSHOP

Spitten naar antwoorden

Op **maandag 22 september** wordt er een ochtendworkshop (10:00 tot 12:00 uur) georganiseerd op het bedrijf van Sjaak de Roos. Op een interactieve manier gaat Nick van Eekeren, bodemdeskundige bij het Louis Bolk Instituut, laten zien dat voor antwoorden vooral even gespit moet worden.

Aan de hand van de BodemConditieScore zal er in het veld een beoordeling worden gegeven van de bodem. Daarnaast wordt iedereen verzocht om zelf bodem- EN kuilanalyses mee te nemen, want ook hier valt veel van te leren!

De ochtend zal vooral van praktische aard zijn, schone schoenen/laarzen en kleding passend bij het weer is aanbevolen.

Iedereen is om **10:00 uur** van harte welkom aan de **Oosteinde 66 te Waarder**. In verband met het beperkt aantal plaatsen (20 pers.) kan men zich opgeven bij Erik Smale (erik@boerenverstand.org).

Bijeenkomst kringloopgroep

Het praktijknetwerk 'Goed bodembeheer op veen boert beter' heeft een checklist gemaakt om de bodemkwaliteit te beoordelen en maatregelen voor verbetering van bodemkwaliteit op veengrond te benoemen. Deze checklist is opgenomen in de brochure Maatregelen voor duurzaam bodembeheer op veen (op pagina 18) en is gepresenteerd op de veenweiden vakdag op VIC Zegveld

Veehouders in het veenweidegebied hadden het gevoel, dat er ten opzichte van zand en klei, te weinig aandacht in het onderzoek is voor de bodemkwaliteit op veen. In het daarop volgende zoekproces naar maatregelen om de bodemkwaliteit te verbeteren is gewerkt vanuit de 6 elementen die bodemkwaliteit bepalen, en niet los van elkaar kunnen worden gezien: organische stof, bodemchemie, bodemleven, bodemstructuur, waterhuishouding en beworteling. Deze 6 elementen vormen ook de rode draad in de brochure en de checklist. Interessant daarbij is dat de checklist niet alleen naar de bodemuitslagen kijkt om de bemestingstoestand van bijvoorbeeld Fosfaat en Kali te bepalen maar daarvoor juist uitgaat van de kuiluitslagen. De kuiluitslagen geven immers een betere indicatie van wat de plant werkelijk heeft opgenomen. Deze brochure is een must voor veehouders op veen die concreet aan de slag willen om de bodemkwaliteit op veen te verbeteren.

De brochure is te bestellen bij het Louis Bolk Instituut of gratis te downloaden op de website van Louis Bolk onder de volgende link: <http://www.louisbolk.org/downloads/2904.pdf>

In de media

Boeren in West wil Proeftuin Veenweiden

Om de ammoniakemissie in de westelijke veenweiden te verminderen en stikstof beter te benutten, wil LTO Noord de Proeftuin Veenweiden opzetten.

Deze proeftuin moet praktische oplossingen bieden aan veehouders. LTO Noord Utrecht, Noord- en Zuid-Holland hebben inmiddels hiervoor een samenwerkingsverband opgezet met het Veenweiden Innovatiecentrum (VIC), Wageningen UR Livestock Research en de adviesbureaus ETC en PPP Agro-Advies. De opzet van Proeftuin Veenweiden is analoog aan de Proeftuin Natura 2000 Overijssel. De bedoeling is dat boeren op hun bedrijven experimenteren met praktische maatregelen.

Lees het hele bericht op www.nieuweoogst.nu

Een betere benutting met huidige gebruiksnormen

Efficiëntere benutting mest door betere inschatting NLV en N-respons?

Door de strengere bemestingsgebruiksnormen wordt bodemkwaliteit nog belangrijker voor een melkveehouder is een eerste stap zich bewust te worden van de variatie in grasproductie op zijn percelen en de mogelijkheden om dit door middel van indicatoren te kunnen inschatten. Een tweede stap is het opstellen maatregelen om de bodemkwaliteit te verbeteren, leidend tot een verhoogde grasproductie en nutriëntenbenutting.

Lees het volledige artikel op <http://www.louisbolk.org/downloads/2719.pdf>

Eerste opbrengstmeter op grasmaaier

Melkveehouder Piet Jan Thibaudier meet dit voorjaar met zijn grasmaaier de opbrengst op zijn percelen.

Volgens de veehouder uit Lemmer is hij daarmee de eerste melkveehouder in Europa. Thibaudier kocht een Pasture Reader waarmee veehouders in Australië en Nieuw-Zeeland al langer gewend zijn de graslandopbrengst te meten. Hij installeerde de techniek op zijn maaier en heeft inmiddels het eerste gras al geoogst voor de zomerstalvoeding van zijn koeien.

Lees het volledige artikel op <http://veeteelt.nl/nieuws/eerste-opbrengstmeter-op-grasmaaier>